

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1485/2023
19.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник у поступку по ревизији Срђан Алексић, адвокат из ..., против туженог „Плана Марке“ АД, Велика Плана, чији је пуномоћник Ивана Марковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4103/18 од 03.11.2022. године, у седници одржаној 19.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4103/18 од 03.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4103/18 од 03.11.2022. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Великој Плани П1 369/17 од 13.09.2018. године. Ставом другим изреке, утврђено је потраживање тужиоца према туженом у износу од 204.174,56 динара, на дан 01.10.2014. године. Ставом трећим изреке, утврђено је потраживање туженог према тужиоцу у износу од 73.750,00 динара на дан 01.10.2014. године. Ставом четвртим изреке, утврђено је да су узајамна потраживања тужиоца и туженог у ставовима другом и трећем изреке ове пресуде, услед пребоја, престала до износа од 130.424,56 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 130.424,56 динара, на име разлике између обрачунате и исплаћене отпремнине, са законском затезном каматом од 02.10.2014. године до исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 57.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на износ досуђених трошкова за период од пријема пресуде до извршности одбијен као неоснован. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 52.500,00 динара. Ставом осмим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је оценио да је ревизија дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), због чега није било потребе да се разматра испуњеност услова из члана 404. ЗПП у погледу изузетне дозвољености изјављене ревизије

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из члана 374. став 1. овог закона на коју се неосновано у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању (након одржане расправе пред другостепеним судом), тужилац је био запослен код туженог предузећа (које је приватизовано 2008. године). Решењем туженог од 28.10.2009. године тужилац је упућен на плаћено одсуство у трајању од 44 радна дана (у периоду од 02.11.2009. године до 31.12.2009. године) у оквиру најдуже могућег трајања од 45 радних дана у календарској години због потпуног прекида рада на радном месту на којем је распоређен код послодавца. Тужилац је био на плаћеном одсуству у новембру и децембру 2009. године, док је радио у јануару 2010. године. Решењем туженог од 01.12.2010. године, тужиоцу је престао радни однос код туженог (са 31.01.2010. године) због престанка потребе за његовим радом, уз исплату отпремнине у износу од 277.645,00 динара (која му је исплаћена 29.01.2010. године). Тужилац је био незадовољан оваквим обрачуном отпремнине, сматрајући да није извршен у складу са законом (узимањем просека његове зараде за октобар, новембар и децембар 2009. године, и то свега 60%, уместо три месеца која претходе његовом престанку радног односа што обухвата новембар, децембар 2009. и јануар 2010. године у пуном износу зараде), а тужени је тврдио да је обрачун извршен у складу са законом (с обзиром на то да је тужилац три месеца пре престанка радног односа био на плаћеном одсуству када је остваривао накнаду зараде) и уговором о приватизацији.

Вештачењем преко вештака економско-финансијске струке (основни налаз и мишљење од 02.10.2015. године, са допуном од 28.12.2015. године), утврђено је да разлика између отпремнине коју је тужени обрачунао и исплатио тужиоцу у износу од 277.645,00 динара (према методологији коју је користио тужени узимањем за обрачун да је тужилац сва три месеца пре престанка радног односа био на плаћеном одсуству односно накнада зарада) и отпремнине која је обрачуната од стране вештака према првој варијанти (узимањем као основа за обрачун бруто зарада тужиоца новембар, децембар 2009. и јануар 2010. године према тврдњи тужиоца да је свих тих месеци радио) разлика износи 189.433,97 динара, а према другој варијанти (узимањем од старне вештака као основа за обрачун зарада тужиоца за септембар, октобар 2009. године и јануар 2010. године, с обзиром да је у новембру и децембру 2009. године био на плаћеном одсуству за које месеце је примао накнаду зараде) разлика износи

115.496,98 динара. Поднеском од 30.12.2015. године, тужени је истакао приговор ради пребијања у износу од 73.750,00 динара, што се односи на потраживање према тужиоцу на име досуђених трошкова поступка пресудом Основног суда у Смедереву П1 1227/10 од 22.02.2012. године (правноснажна 01.09.2014. године). Поднеском од 18.04.2016. године тужилац је извршио преиначење тужбе, потражујући на име разлике између обрачунате и исплаћене отпремнине износ од 115.496,98 динара (у складу са допунским вештачењем), а на име обрачунате законске затезне камате износ од 114.089,92 динара (обрачунате за период од 30.01.2010. године до 18.04.2016. године). Према неспорним наводима парничних странака, у току поступка тужени је на рачун тужиоца уплатио износ од 95.165,00 динара на име разлике између исплаћене и обрачунате отпремнине у складу са првобитно донетом пресудом у овој правној ствари П1 369/17 од 13.09.2018. године (која је укинута овде побијаном пресудом), а како тужилац није знао на основу чега је наведени износ уплаћен на његов рачун и га је уплатио, вратио је уплатиоцу износ од 72.000,00 динара, а остатак задржао за себе.

Допунским вештачењем преко вештака економско-финансијске струке од 08.06.2021. године (током расправе пред другостепеним судом) извршен је обрачун међусобних потраживања странака (утврђених вештачењем током првостепеног поступка у 2 варијанте), са обрачуном законске затезне камате потраживања тужиоца на дан 01.10.2014. године као дана сусрета њихових потраживања, у две варијанте. Према првој варијанти (заснованој на тврдњи тужиоца да је све време радио), разлика на дан 01.10.2014. године између исплаћеног износа тужицу и припадајућег износа по обрачуну вештака износи 189.433,97 динара (како је то и утврђено основним налазом вештака од 02.10.2015. године), док обрачуната камата на овај износ за период од 30.01.2010. године до 01.10.2014. године износи 145.525,62 динара, све укупно 334.959,59 динара, а потраживање туженог износи 73.750,00 динара, тако да се пребијањем ова два потраживања на дан 01.10.2014. године добија износ од 261.209,59 динара, на који износ даље тече законска затезна камата од 01.10.2014. године до исплате. Према другој варијанти (заснованој на томе да је тужилац у новембру и децембру 2009. године био на плаћеном одсуству, а да је у септембру и октобру 2009. године, као и јануару 2010. радио), разлика на дан 01.10.2014. године између исплаћеног износа тужицу и припадајућег износа по обрачуну вештака износи 115.496,98 динара (како је то и утврђено допуном налаза вештака од 28.12.2015. године), док обрачуната законска затезна камата на овај износ од 30.01.2010. године до 01.10.2014. године износи 88.726,27 динара, све укупно 204.223,25 динара, а потраживање туженог износи 73.750,00 динара, тако да се пребијањем ова два потраживања на дан 01.10.2014. године добија износ од 130.473,25 динара, на који износ даље тече законска затезна камата од 01.10.2014. године до исплате.

Новим допунским економско-финансијским вештачењем од 06.07.2021. године (током расправе пред другостепеним судом) извршен је обрачун међусобних потраживања странака, са законском затезном каматом, на дан 01.10.2014. године као дана сусрета њихових потраживања, у три варијанте. Разлика између отпремнине коју је тужени обрачунао и исплатио тужиоцу и отпремнине која је обрачуната од стране вештака према првој варијанти (на бази обрачуна бруто зарада тужиоца као да је све време радио) износи 101.856,56 динара, а даље следи обрачун камате од 30.01.2010. године; у другој варијанти (на бази тога да је тужилац новембар и децембра 2009. године био на плаћеном одсуству, а да је у септембру и октобру 2009. године, као и

јануару 2010. радио) износи 115.496,98 динара, а даље следи обрачун камате од 30.01.2010. године до 01.10.2014. године (у којој варијанте нема разлике у односу на обрачун извршен допунским вештачењем од 08.06.2021. године – друга варијанта); у трећој варијанти (на бази тога да је у току поступка тужени на рачун тужиоца уплатио износ од 95.165,00 динара) и првој подваријанти разлика међусобних потраживања странака износи 11.146,24 динара, а по другој разлика износи 35.259,56 динара, узимањем у обзир у целости уплаћеног износа од 95.165,00 динара (иако је већи део тог износа тужилац вратио туженом, а за разлику задржаног износа од стране тужиоца, тужени није истако приговор пребијања).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је, након одржане расправе пред тим судом (на којој су поновљени докази изведени пред првостепеним судом и изведен доказ допунским економско финансијским вештачењем), укинуо првостепену пресуду (одлучивши као у ставу првом изреке), налазећи да је заснована на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању јер је вештачењем утврђена разлика између исплаћене отпремнине и обрачунате отпремнине, уз пропуштање да се утврди износ дуга туженог према тужиоцу (како по основу главног дуга, тако и по основу обрачуна камата), све на дан сусрета узјамних потраживања која се пребијају, што значи са даном доспећа потраживања које касније доспева, што је овде потраживање туженог према тужиоцу у износу од 73.750,00 динара (које је доспело 01.10.2014. године). Према ставу другостепеног суда, с позивом на чланове 158. став 1. и 159. Закона о раду, тужени је погрешно извршио обрачун отпремнине тужиоцу, узевши као основицу за обрачун месеце када је тужилац примао накнаду зараде, а не зараду, чиме му је исплатио мањи износ отпремине од припадајућег, за износ од 115.496,92 динара, а да је основан истакнути приговор пребијања од стране туженог за износ од 73.750,00 динара (потраживање према тужиоцу на име досуђених трошкова поступка пресудом Основног суда у Смедереву П1 1227/10 од 22.02.2012. године, правноснажна 01.09.2014. године). Стога је прихватио допунски налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке од 08.06.2021. године - друга варијанта (потврђеном и контролним допунским вештачењем од 16.07.2021. године), с обзиром да је утврђено да је тужилац у периоду који је претходио доношењу решења о престанку радног односа био на плаћеном одсуству свега 2 месеца (октобар и новембар 2009. године), а да је радио (септембар и октобар 2009. године, као и јануар 2010. године). У таквој ситуацији, након пребоја међусобних потраживања тужиоца (износ од 204.174,56 динара) и туженог (износ од 73.750,00 динара) до висине износа од 130.424,56 динара, са даном 01.10.2014. године, с позивом на одредбе чланова 336. и 337. став 2. Закона о облигационим односима, нашао је да је основан тужбени захтев тужиоца за исплату износа од 130.424,56 динара, са законском затезном каматом од 02.10.2014. године до исплате.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је на утврђено чињенично стање правилно материјално право.

Према члану 116. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 54/09), важећег у време престанка радног односа тужиоцу и исплате отпремнине, запослени има право на накнаду зараде најмање у висини од 60% просечне зараде у претходних 12 месеци, с тим да не може бити мања од минималне зараде утврђене у складу са овим законом, за време прекида рада, односно смањења обима рада до којег је дошло без

кривице запосленог, најдуже 45 радних дана у календарској години. Према члану 158. став 1., послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 179. став 5. тачка 1. овог закона, запосленом исплати отпремнину у складу са овим законом, док се према ставу 2. висина отпремнине утврђује општим актом или уговором о раду, с тим што не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу послодавца код кога остварује право на отпремнину. Према члану 159., зарадом у смислу члана 158. истог закона сматра се просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Одредбом члана 336. Закона о облигационим односима – ЗОО, прописано је да дужник може пребити потраживање које има према повериоцу са оним што овај потражује од њега ако оба потраживања гласе на новац или друге заменљиве ствари истог рода и исте каквоће, иако су оба доспела. Одредбом члана 337. став 2. овог закона, прописано је да се након изјаве о пребијању сматра да је пребијање настало оног часа када су се стекли услови за то, односно када су се међусобна потраживања парничних странака која су подобна за пребијање срела. Када се врши пребијање потраживања мора се узети у обзир и камата уз примену прописа урачунавања сагласно правилима из члана 313. ЗОО.

У конкретном случају, чињенично је утврђено да је, након доношења решења туженог од 01.12.2010. године о престанку радног односа код туженог (са даном 31.01.2010. године) због престанка потребе за његовим радом, уз исплату отпремнине, тужени исплатио тужиоцу на име отпремнине износ од 277.645,00 динара, узимајући као основицу за обрачун да је тужилац три месеца пре престанка радног односа био на плаћеном одсуству. Међутим, чињенично је утврђено и да се тужилац налазио на плаћеном одсуство само у новембру и децембру 2009. године, а да је радио у септембру и октобру 2009. године, као и у јануару 2010. године. Код изнетог, супротно наводима ревизије, допунским вештачењем-друга варијанта (коју је другостепени суд прихватио) правилно је утврђена висина међусобних потраживања странака и извршено њихово пребијање са даном 01.10.2014. године (као даном сусрета њихових међусобних потраживања) и тужиоцу досуђен преостали износ са припадајућом каматом, у складу са цитираним законским одредбама (у оквиру постављеног тужбеног захтева).

Супротно наводима ревизије, осим поднеска тужиоца од 18.04.2016. године, којим је извршио преиначење тужбе у складу са допуном налаза и мишљења вештака (обављеном током првостепеног поступка), нема доказа да је касније вршено преиначење тужбе. Све и да јесте, другостепени суд може да одлучује само у границама тужбеног захтева постављеног до закључења расправе пред првостепеним судом, при чему није нужно да се у изреци пресуде наведе основ на коме се заснивају потраживања која су предмет пребијања. Осим тога, тако постављеним тужбеним захтевом тужилац је тражио износ од укупно 229.886,92 динара: од чега износ од 115.796,98 динара на име разлике отпремнине (што је утврђено и вештачењем), а износ од 114.089,94 динара на име обрачунате законске затезне камате за период од 30.01.2010. године до 18.04.2016. године (који је сам обрачунао), који износ је виши од износа од 204.223,25 динара (главни дуг и камата) обрачунатог допунским вештачењем од 16.07.2021. године - друга варијанта (коју је другостепени суд прихватио), при чему тужилац није доказао да је његово потраживање према туженом веће од износа

утврђеног допунским вештачењем, са којим износом је извршено пребијање потраживања туженог према тужиоцу. Осталим наводима ревизије оспорава се правилност утврђеног чињеничног стања (везано за то да ли је тужилац у периоду који је претходио доношењу решења о престанку радног односа радио или био на плаћеном одсуству) и оцена доказа од стране другостепеног суда (што се односи на прихватање допунског налаза и мишљења вештака, са другом варијантом, заснована на чињеничном утврђењу да је тужилац у периоду новембар и децембар 2009. године био на плаћеном одсуству).

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредаба чланова 154. и 155. ЗПП, имајући у виду исход спора.

На основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић